

Nihil tamen certò definiunt, sed rationes adducunt pro vtrisque parte, ibique referunt fundamenta, quae alia ostendunt esse verius, quod Pius V. in Bulla suprà citata declarauit ad eam dubitationem tollendam. Proposita enim ratione dubitandi, que sumitur ex redditibus Collegiorum, quibus illi scholares fruuntur, definit se ad eam ambiguitatem tollendam declarare domos, Collegia, & personas omnes Societatis esse verè, & propriè mendicantia. Quare iam non videtur posse id in dubium vocari.

118 Sed quid si mendicans transiuit cum legitima facultate ad non mendicantes, & postea ponentia ducens reddit ad mendicantes, an incurrit poena prædictæ Clemencina i. in ordinem mendicantem iam translatus; an solum dum in non mendicanti extitit? Incurrende in utroque affirmant, dummodo in utroque professi sit, Paulus & Lapus ea Clement. i. vt eos referunt, & sequuntur Anchar. ibi. num. 12. Bonifac. n. 60. Sed grauior difficultas est, quam mouet Gloss. *eadem* **122** Clement. i. verbo *inibi*, qualiter textus mendicantibus, qui ad non mendicantes transierant, & in ordinibus non mendicantibus Prioratus, & officia habeant, interdic vocem in Capitulo habere. Quippe id absurdum videatur, ut iij Prelati maneant, & hac voce careant, cum multa expediti nequeant abhuc Prelati, & maiori partis Capituli consensu. Quare non satis bono religionis ac negotiorum expeditione consultum esset. Quod si das cas ea tunc abhuc Prelati consensu expedienda, ut Sede vacante contingat argum. ex cap. penultim. de supplen. neglig. Prelator. in 6. Id non valer, quia vacanti Sede id reperitur decimus in iure. Nec tunc etiam potest Capitulum omnia negotia expedire, iuxta notata cap. illa, ne Sede vacanti. At hoc euenter nullius id decimus reperitur, nec militat eadem ratio: quia cum Sedis vacatio brevi tempore duratur præfumatur ob tempus iure præscriptum, quo Prelatus creandus est. cap. si electio. de electi. in 6. nihil absurdum est, si aliquot negotia tunc expedienda committantur soli Capitulo. At cum Prelatus hic possit diu viuere, maius est periculum, si voce in Capitulo carceret. Quare duplicum sensum tradunt Doctores huius poena. Prior est, vt non intelligatur interdicta vox in peculiari cōuentus Capitulo, sed in solis Provinciis & Generali. Posterior est, vt haec poena non comprehendat principales monasterij Prelatos sed alios his subiectos habentes aliquam administrationem in monasteriis, qui carbunt voce in Capitulo, etiam peculariis monasterij. Quos sensus amplecti cogit vitario prædicti absurdus: atque ita docent Gloss. in verbo *inibi*, & ibi Anchar. n. 10. q. 4. Imol. n. 12. Bonifac. n. 62. & 66. Cardinal. in princ. n. 5 opposit. 4.

Dum autem transiens hic priuatur loco in Capitulo, **123** intelligitur in rebus honoris, vt in electionibus, & transiatis: secus in rebus oneris, vt in disciplinis & correctionibus, ne poena immunitatem pariat contra l. relegatorum. in fin. ff. de interdict. & relegat. & ita allegato Zenzelino docent Anchar. ea Clement. i. num. 5. notab. 5. Imol. n. 13. Bonifac. num. 78. Cardinal. in princ. num. 7 opposit. 7.

Non tamen priuatur loco in choro, & aliis congre-

gationibus præter solum Capitulum, ne poena de solo

loci in Capitulo loquens extendatur ad locum in aliis.

Et ita docent Gloss. ea Clement. i. verb. locum, & ibi Imol. n. 13. Bonifac. n. 67. Rebuff. prax. benef. it. de dispens. cum regular. n. 54.

Tandem haec prior vocis, & loci in Capitulo priuatio procedit non in solis, qui tunc transierant ex mendicantibus ad non mendicantes, sed etiam in his qui in posterum transibunt; quia textus expeditus utrunque loquitur. Et ita docet Bonifac. ibi. n. 87. ex quo recte infert n. 88. & 89. & Rebuff. prax. benef. it. de dispens. cum regular. n. 56. si cum his transiatis dispensetur à Pontifice vt transiatis, Prioratique obtinere valeant, non ubi gaudebunt haec voce, & loco in Capitulo, nisi a quoque exprimatur. Quia cum haec separari valeant Prioratu, vt confat ex illa Clement. i. non extenditur ea dispensatio, vt pote odiofa, ad haec.

Sed difficultas est, an si mendicans transiunt ad non mendicantes obtineret administrationem in Ecclesiæ seculari collegiali, possit in eius Ecclesiæ Capitulo vocationem habere? Cuius solutio pendet ex ipsa textus interpretatione. Si enim virgula adiungatur verbo, obivies, sensus est, vt vbicumque ille transiens administrationem obtineat, carcer voce in Capitulo: ac subinde hic illa caret. Atque hunc sensum magis approbat Cardin. ea Clement. i. in princ. num. 5. opposit. 3. Si vero virgula adiungatur verbo, *inibi*, sensus est, vt si inibi, id est, in ipsa religione, administrationem habeat, carcer voce in Capitulo. Quare

glossa,

SUMMARIUM.

Quæ questiones disputande sunt. n. 1.

Quæ religiosi dicantur vere apostatae, & fugitiui. n. 2.

Improbantur dicentes idem esse apostatum, & fugitiuum. numero 3.

An ad apostasiam conferat aliquid dimitti habitum, aut illud restineri. n. 4.

Improbantur dicentes occultantem habitum esse apostatum. numero 5.

An Beata D. Francisci, & D. Dominici, & religiosi Societas I. & v. qui post vota biennia, vel tempore nouitatis emissa recedunt ab eo statu, sint apostatae. n. 6.

An sint apostoli religiosi transentes absque debitis licentias ad religionem laxiorum? referunt quodam sententia. n. 7.

Proponuntur sententias authoris. n. 8. & ibi remissione, an hi excommunicationem incurram?

An hi dicantur fugitiui? n. 9.

Expliquer motu proprio Pauli IV. postquam diuina bona nra. an de filiis veris apostolorum intelligatur. n. 10.

An prærogativa Societas I. & v. excommunicatione recedentes ab ea, intelligantur de filiis apostolorum. n. 11.

An confessus sit fugitiuus religiosus à carceribus fugiens? n. 12.

Quid si perpetuo carceri damnatus esset n. 13.

Quid si carcer esset iniustus, aut modius detinendi iniustus est, aut iniustus tantum secundum allegata & probata è numero 14.

An licet fugere si pena mortis, aut mutilationis imminent, iusfisi, si religiosus in carcere manere? n. 15.

An fecularis, vel religiosus tristibus damnatus licet fugient? n. 16.

Expliquer Tridentinum sess. 5. de regular. c. 4. & an regularibus à superiori granatis licet. absque licencia fugere? n. 17.

An hi possint ab ordinariis puniri iuxta idem Tridentini decreta? n. 18.

Postea inuenies alia summaria.

NON est sermo in præsenti de apostolata à fide, quia **126** pars de illa dictum est lib. 2. *minus tractatus*. Nec etiam de eiuscet à religione per superiorum sententiam; quia de his cap. sequent. tractandum est. Sed solum de recedentibus superiori inconsolabili. Quadruplex igitur in præsenti est quodammodo disputanda. Prima. Qui religiosi verè dicantur apostatae, & qui fugitiui. Secunda. Quibus poenis subdantur apostatae à religiosis obedientia. Tertia. Quibus subiaceant fugitiui. Ultima. Qualiter religiosi à superiorum obedientia appellare permisum sit, & eos recedentes.

Ergo prima questio circa religiosos apostatas, & fugitiuos, & qualiter differant inter se. Et quidem hoc inter utrosque distat, quod fugitiui propriè dicantur, qui à monasterio recedunt absque superiorum licentia, vt extra ipsius potestam, & obedientiam fint. quis si fugitiuus. ff. de editio editio. Apostata autem sunt, qui à monasterio recedunt animo & voluntate excutiendi obedientia iugi in perpetuum, deferendique infiniti religiosi. Quare si hic animus desit, sed fugient animo aliquando extra religionem vagantur, posteaqæ ad religionem rediunt, erunt quidem fugitiui, non autem apostatae. Hanc differentiationem tradunt Angel. verb. apostata. num. 4. & ibi Sylvest. quell. 4. num. 9. Caetan. 2. 1. q. 12. art. 1. ab. 1. colam. vlt. & ibi Aragon. in dub. de apostolata à religione. & ibi Bañez dub. 1. de apostolata à religione conclus. 2. & 3. Naur. lib. 5. consil. 1. de apostolata in viraque edit. consil. 1. num. 6. & dupl. sequent. Valent. 2. 2. dispa. 1. g. 12. und. 1. ad finem. Azor. tom. 1. in silenti. moral. lib. 11. c. 16. q. 1. Leonard. q. 1. dub. 15. num. 109. Manuel Rodrig. q. 1. regular. tom. 1. g. 3. q. 1. Quare fugitiui est nomen commune fugitiui, qui non sunt apostatae, & qui vere apostatae sunt: omnis enim apostata est fugitiui,

quamvis non omnis fugitius sit apostata; quod bene traditum Sylvestri & Azor citati. Vnde fugitius, ut importat speciem particularem distinctam contra apostolam, dicitur ille, qui discedit ad tempus, ut liberè vagetur cum animo cedendi ad religionem, ut docent omnes DD. supra adduci.

³ Hinc deducitur primò, inquit aliquos Doctores sensisse idem esse fugitium, & apostatam, nec talem dici datur vagantem extra religionem cum animo redeundi. Hi partim, citato Raynerio, D. Antonin. 2. part. ii. 12. cap. 6. paulo post principium. &c. i. part. iii. 16. c. 5. §. 3. Tabien. verb. apostol. q. 14. n. 17. & ibi Armill. n. 6.

⁴ Secundò deducitur, ad veram apostolam nihil referre, an habitus religionis dimittatur, necne; sed verè apostolam esse redentem à religione animo nunquam redeundi ad illam, eti si habitum retinet. Quia sicut habitus monachum non facit, sed regulæ monastica profissio; sic apostolam reddit recessus à monastica professione, etiam si habitus non deponatur. Argue ita docent Angel. & Sylvestri. Caet. Nauar. Bañez. Agon. Valent. & Manuel Rodriguez. allegati num. 2. Tabien. verb. apostol. q. 1. num. 1. 4. & ibi Armill. num. 11. Anan. c. fin. statim in principe apostolam. Azor. tom. 1. institutio moral. lib. 12. cap. 7. q. 1. num. 6. idem etiam Manuel i. tom. fin. 41. num. 1. Et è contraria non est apostata, sed solum fugitius, qui dimisso habitu fugit ad tempus, si animus ad religionem redeundi habeat; ut bene docent Valent. ibidem, & clare constat ex definitione apostolice tradita n. 2.

Tertio deducitur, inquit aliquos iuris peritos appellare apostolam religiosum, qui ita sua religionis habitum alio cooperit, ut exteriori non apparet. Hi sunt Gloss. c. 1. verb. excommunicatio de vita, & honest. cleric. & ibi Imol. num. 31. & ibi Cardin. verb. dignitatem. num. 1. q. 3. Ioan. Andre. reg. certum in fin. de regul. in. 6. & c. Deus qui. num. 1. de vita, & honest. cleric. & ibi Anchaz. num. 4. natib. 4. & ibi Imol. num. 1. Franc. c. 2. in princ. num. 2. n. cleric. vel monach. in 6. & ibi Probus additionib. ad Monachum. a. num. 8. q. 1. fin. Anan. rubr. de apostol. num. 3. & c. fin. in fin. eod. it. Rebuss. prax. benefic. tit. de dispensatione regularium. 43. D. Anton. 5. part. iii. 16. c. 6. paulo post princ. & c. 24. c. 5. Sylvestri. verb. excommunicatio. q. 1. num. 2. num. 3. q. 3. 4. Sed omnes isti de apostolata largè, & improprie lumpi intelligendi suntur, ut constat num. precedens. habitus dimisso, vel detento nihil refert ad veram apostolam, sed eam solus animus recedunt in perpetuum ab instituto religioso constituit. Et ita hunc non esse apostolam tradit, dicens sic dictum esse à Rota. Mandol. in signat. grat. verb. licentia. vers. qui licentia non obtemperat. Manuel q. regular. tomo 1. quest. 30. art. 2.

Vtrum verò sit excommunicatus ob habitus occultationis, dicentes n. 63.

⁶ Quarto deducitur, non esse apostatas mulieres, quas vulgo vocamus Beatas tertij ordinis D. Francisci, & D. Dominic, si ab eo statu recedunt in perpetuum, matronique copulantur contra vota castitatis, paupertatis, & obedientie emissa. Ita docent Bañez. 2. 2. quest. 12. art. 1. vbi de apostolata à religione, dub. 1. conclus. 2. & ibi Aragon. in dub. vnic. de apostolata à religione; & vterque eam rationem reddit, quia hæc solis simplicibus votis astrinxuntur. Immo Bañez generaliter dicit, si ut religio in qua votum simplex tantum emitatur, ut accedit in his mulieribus, non esse apostolam retrocedere ab illa. Sed hæc ratio nullatenus est legitima, nec doctrina vera est, quatenus de religione agit: nam religiosi Societatis I E S V votis biennijs simplicibus votis stricti, per quæ nouitii esse definit, ac veri religiosi efficiuntur, sunt verè & propriæ apostolæ, si ab eo statu recedant, ut decidit Gregorius XIII. in sua extravaag. ascendentis Domino. Sed ratio legitima huius doctrinæ (quam approbo, quatenus agit de illis Beatis) est, quia illa Beatarum congregatio non est approbata à Sede Apostolica tanquam religio; nec per ea vota constituantur in statu verè religio-

so. At apostolata hæc est recessus à statu verè religioso. Nouitii autem Societatis I E S V, qui tempore nouitiorum astrinxerunt se votis paupertatis, castitatis, & obedientie, ut in ea fieri coniunctum est peccabunt quidem mortaliter, si recedant absque legitima licentia ab eo statu, quia erunt transgressores votorum: ut non erunt apostata, quia per ea vota non defunxit esse nouitii, nec efficiuntur veri religiosi.

Quinto deducitur decisio eius questionis, an sit apostata, qui propria religione deserta transit absque legitima licentia ad religionem laxiorem? Quidam affirmant hunc esse apostolam. Ita Franc. cap. 2. in princ. 7. n. 7. cleric. vel monach. in 6. & ibi Dominic. §. final. num. ultim. Verum ij Doctores non affirmit hunc propriè & verè esse apostolam; & ita explicari possunt de apostolata latè & impropriè lumpi, ut alios iuris peritos dicentes occultantem habitum esse apostolatum, explicimus num. 5. At hunc esse verè apostolam, subiectè omnibus apostolatum penitus, affirmat Suarez. s. 1. in. 5. part. diffusio. 31. s. 1. num. 4. Diciturque, quia relinques statum suum religiosum, & alium illumens invalidè, perinde est ac si religiosum statum omnino deponebat. At transiens absque legitima licentia ad religionem laxiorem, transit invalidè, & professio posterior est irrita, & omnino dimisit priorem. Ergo est verus apostata; actus enim omnino irritus immunitatem non praestat, neque aliquid conferit.

At non est recedendum à frequentissima sententia 8 asserenti hunc non esse verè & propriè apostolam, sed largè, impropriè, & secundum quid, ac proinde apostolatum penitus non subiici, quamvis lethali percosse, & sub iudice sit, non excommunicatione ex alio capite incurrit; de quo dicimus num. 67. & 68. Dicitur, quod non simpliciter à religiosis vita, sed à certa religiosis instituto recedit, cum in qualibet religione tria vota religiosi instituti substantialiter emittantur. Et quamvis transitus hic irritus sit, ut animus transeuntis non fuit omnino à religioso instituto recedere, sed ad aliam religionem transit. At apostolata verum animum dimisisti religiosum statum desiderat, ut diximus num. 2. Quare licet quoad alios effectus perinde si non efficeret, & irritu efficeret; at quoad hoc non est idem: nam omnino depones statum religiosum, habet animum ab eo recedendi, qui deficit in transeunte ad aliam religionem, quarenum invalidè. Et ita hanc sententiam sustinet Gloss. c. 2. part. verb. ad negros. de tempor. ordinari. & cap. final. de apostolata, in fine. vbi Hostiensis fine. Annon. num. 2. Anan. num. 3. Archidiac. cap. penult. in fine. distin. 5. 10. Innocent. cap. intellectus. fine. de etat. & qual. vbi Ioan. Andre. fine. Hostiensis num. 5. Anton. num. 5. Abb. num. 1. opp. fine. Bellamer. fin. Lopus. allegat. 3. alias 34. nom. vnic. & ibi Mando. addit. vnic. Bald. ambe. ibenensis. num. 4. C. de Episcop. & cleric. Cardin. d. c. ex parte fine. & ibi Henic. num. 7. Bellamer. num. 3. idem Abb. & fin. num. 6. de regular. Archidiac. c. penult. in fine. distin. 5. 10. Euseb. cap. singula. §. prohibemus. num. vlt. de preben. in 6. Dominic. c. 5. q. 1. ex clericis. d. 23. Afterl. 2. part. fin. lib. 6. tit. 4. art. 3. colum. 5. vers. 5. sed quid de apostolata. Rebuss. prax. benefic. tit. de translat. monach. num. 11. & tit. de dispensatione. cum regular. num. 4. & Roman. conf. 34. 1. circa primum. numero 3. Calceanus confil. 1. 25. ad primum, quod sit excommunicatus. num. 2. & 3. Angelus verb. religiosus. num. 36. & verb. apostolata. num. 5. Sylvestri verb. religio. 4. quest. 4. & verb. apostolata. quest. 4. num. 9. vbi Armill. num. 11. Tabien. verb. religio. quest. 2. 3. num. 24. & verb. apostolata. quest. 11. num. 14. Decilio Capella Tholofana. 16. item fuit questionis. an monach. & ibi Auferius. in addit. num. vnic. Caet. 2. 2. quest. 2. art. 1. colum. 2. vers. in eidem. art. 1. adiutorie. & ibi Bañez. bi de apostolata à religione, dub. 1. conclus. 4. & ibi Aragon. dub. vnic. Nauar. lib. 5. confil. in virgine editione. tit. de postlata. confil. vnic. num. 5. Emmanuel S. Simon. verb. religio. num. 71. Valent. 2. 2. disputat. 1. questione 12. p. m. 1. ad finem.

ad finem. Leonard. lib. 2. de iust. c. p. 41. dub. 13. num. 102. Manuel q. regular. tomo 1. q. 30. art. 3. Azor lib. 12. institutio moral. c. 17. q. 7.

⁹ Immo aliqui dicunt hunc non esse fugitium, quos tacito nomine refert Sylvestri. verb. apostolata. q. 4. n. 9. qui tamen bene sic distinguunt. Si hic ingrediatur monasterium eiusdem religionis, eti non eiusdem rigoris, verumque tamē subiecte eidem Prelato, non est fugitius. f. c. us si ad diuersi ordinis monasterium transeat. Cum enim indebet, ac invalidè transeat fugiens ab obedientia suo superiori debita, et verè fugitius.

¹⁰ Sexto deducitur intellectus motus proprii Pauli IV. qui incipit: Postquam dominica bonitas, ubi diuersas penas statuit contra temere vagantes extra religionem. Nomine enim horum vagantium soli veri apostolata à religione illam in perpetuum deferentes comprehenduntur. Quia Paulus I. V. decies repetit apostolatas, & apostolam. Nec obstat, Paulum I. V. expresse etiam comprehendere omnes professos, qui temeritate propria, quousque tractu extra clausitu suorum monasteriorum degunt, aut in posterum degent. Quia verba hæc intelligenda sunt quando degunt apostolatando. Quam interpretationem siudat tam iterata apostolata in eo motu proprio repetitio. Nam eiusdem verbi in eodem canone, vel legge repetitio grande mysterium continet, ut optimè traducit Gloss. Clement. i. verb. diaconis, de ure patrum. & ibi Imola num. 1. & ita docet Nauar. latius probans. libro 5. confil. in virgine editione. tit. de apostolata. confil. vnic. & num. 9. q. 1. q. 1. Manuel Rodriguez. q. regular. tomo 1. quest. 30. art. 4. & vterque addit, non oblate motum proprium Pij V. incipientem; Quicunque sacramenta quia editus est ad prioris interpretationem; & proinde recipit omnes limitationes, & interpretationes, quas prior declaratus patitur, iuxta regulam à nobis comprobatam. lib. 7. de marim. disputat. 46. num. 21. At ille motus proprius Pij V. nihil probris ut de suis peccatis, nec priorum Pauli I. V. declarauit, sed tantum interdixit transiit ex una religione in aliam virtute præiugitorum religionis, non autem eum qui iure communi & concessus erat, ut diximus c. præced. n. 2.

¹¹ Septimo deducitur intellectus præiugitorum Societatis I E S V in excommunicatione statuta contra recedentes ab ea, in Bulla Pij V. & Bulla, ascendente Domino, Gregorij XIII. quatum sit mentio in præiugio eiusdem, verb. apostolata. §. 1. & 2. non enim illam incurrit, qui soli fugitiui sunt animo ad illam redeundi; sed soli veri apostolata ab animo nunquam redeundi recedentes. Quia Pius V. exprimit recedentes, aut excutes à Societate. At non dicitur exire, aut recedere à Societate, qui cam non deserit, sed ad tempus vult vagari postea rediutus. Et clariss. Gregorij XI. i. s. 1. q. enim ait: Ita quoque excommunicationis maioris lata sententie, & alis apostolatum penitus, si quia à Societate deficiunt, subiaceat, ac tanquam. veros apostolatas puniri posse. Vbi notandum est id, à Societate deficiunt, quod per solam veram apostolata sit, & ita eos statim veros apostolatas appellant.

¹² Octavo deducitur decisio eius questionis, an censendus sit fugitius religiosus qui è carcere in quo iusta sui superioris inclusus est, fugit? Et quidem certum est, non esse integrum ei fugere; quia eti si id ceteris vinclis, sive secularibus, sive Ecclesiasticis petrifilmum sit, ac fecus est de religiosis, qui sive se libertate priuarent excedunt à clausitu, vagandique. Arque ita docent Caetanus 2. 2. quest. 69. art. 4. dub. 2. Valent. 2. 2. 1. dub. 1. 5. quest. 15. p. 1. col. 4. in foliis 23. Sayt. c. 18. n. 14. & probant, quia fecit potest iusta sententia ferri, quia oritur reus vita, ad quam non minorum inclinationem habet, quād ad eius confirmationem; ita potest per iustum lenientiam priuari fuga, quia alioquin posset vitam suam conferuisse. At venius est, huiusmodi lenientia esse iniquam, ac proinde illi non obtineperiendum, quod intolerabile sit, & propensioni huiusmodi repugnat, reum cogere, ut aliquid agat, quod ad mortales sibi inferendam cooperetur; quiam postdam, ut illam ab alio illata patiatur, quandoque fugam nequit sibi conculera. Et ita censent Sayt. c. 18. num. 9. Manuel Rodriguez. de ord. i. a.

ciar. cap. collatum numer. 4. fine, & c. tom. 1. finem. cap. 4. 5. n. 10. 1. & 9. regular. tomo 2. questio 22. art. 8. Quod tempore randum est, nisi pena capitii imponenda esset illi religiosi; tunc enim naturale conferuanda vita defiderit, ius fugiendi praebet, quod nulli religiosi voto abdicatur est. Et ita bene temperant Bañez, Petri de Lez, & Salom citati: quod idem dicendum est, si sententia abscondendi membris imponenda esset ob eandem rationem, ut bene docet Salom ibidem. Adde etiam his alias causas, quarum mentis fieri num. 14. propter quas licitum est religioso perpetuo carceri damnato fugere, propter illas etiam licet fugere incluse ad tempus in carcere, cum simili ratio in hoc procedat.

Maius autem dubium est, quando religiosus perpetuo carceri condemnatus est. Bañez num. præced. alleatus censet hinc licet fugere, non quidem ad vagandum, aut habitum dimittendum: sed ad impetrandum illius penae veniam à superiori Prelato, summo Pontifice. Duci fratre, quia in tanta angustia distractum est religioso hac libertate priuari. Ceterum hoc nullo pacto credo. Sed dicendum est, non licet ei fugere, quod si fugiat, teneti redire; tum quia frequentissima siudat tam iterata apostolata in eo motu proprio repetitio. Name eiusdem verbi in eodem canone, vel legge repetitio grande mysterium continet, ut optimè traducit Gloss. Clement. i. verb. diaconis, de ure patrum. & ibi Imola num. 1. & ita docet Nauar. latius probans. libro 5. confil. in virgine editione. tit. de apostolata. confil. vnic. & num. 9. q. 1. q. 1. Manuel Rodriguez. q. regular. tomo 1. quest. 30. art. 4. & vterque addit, non oblate motum proprium Pij V. incipientem; Quicunque sacramenta quia editus est ad prioris interpretationem; & proinde recipit omnes limitationes, & interpretationes, quas prior declaratus patitur, iuxta regulam de genit. & solam usum. ergo idem dicitur. Ergo id non licet religiosi inquit perpetuo carceri damnato. Arque ita dicendum: tum etiam quia Trident. sess. 5. de regulare. c. 4. interdicti regularibus adiutum ad superorem, nisi ab eis missi, aut vocati fuerint. Quo precepto liberantur solam religiosi, quando iniuste granati nullo alio modo fibi consulent possunt, ut dicimus num. 14. Ergo id non licet religiosi inquit perpetuo carceri damnato. Arque ita dicendum: tum etiam quia Trident. sess. 5. de regulare. c. 4. interdicti regularibus adiutum ad superorem, nisi ab eis missi, aut vocati fuerint. Quo precepto liberantur solam religiosi, quando iniuste granati nullo alio modo fibi consulent possunt, ut dicimus num. 14. Ergo id non licet religiosi inquit perpetuo carceri damnato. Arque ita dicendum: tum etiam quia Trident. sess. 5. de regulare. c. 4. interdicti regularibus adiutum ad superorem, nisi ab eis missi, aut vocati fuerint. Quo precepto liberantur solam religiosi, quando iniuste granati nullo alio modo fibi consulent possunt, ut dicimus num. 14. Ergo id non licet religiosi inquit perpetuo carceri damnato. Similiter fugere licet, quando licet sententia iusta fuerit, ut modus excludendi in iustis est: ut si cœfusos carceris sive proprio motu, vel iudicis, vel aliorum iusta iniuste illi cœbant, vestigem, vel ignem, ad vitam sufficiendam necesse datur. Cœfusos carceris solas quinas vincas patens cum aqua in dies singulos ministrabit, & media hyeme in loco frigidissimo cœgarbis dormire, ignem denegans, & solam tunicam in die permittens. Ut tranquille limitationem adhibent Nauar. ead. num. 64. corollari. 7. & 8. Sayt. ead. cap. 18. num. 10. Salzed. to. c. 137. 5. est tunus superior. & seq. Manuel Rodriguez. 1. tom. sum. c. 40. num. 1. & co. art. 2. Atque idem in aliis sententia inquit: cœfusus est: cœfusus te vita innocens est, aut non teus: cœfusus tanta pena digni. Quia in foro conscientia non tenetur quippe huiusmodi sententia obediens.

Item quantumvis precepto superioris iusta sententia obseruantur, ut in carcere maneret, post quidem fugere, si prima mortis, aut mutilationis imponenda ei esset, ut bene docet Salom. num. 13. alioart. Quippe huiusmodi sententia lenientiam officiantur. Caetanus 1. 1. questio 69. art. 4. dub. 2. Valent. 2. 2. 1. dub. 1. 5. quest. 15. p. 1. col. 4. in foliis 23. Sayt. c. 18. n. 14. & probant, quia fecit potest iusta sententia ferri, quia oritur reus vita, ad quam non minorum inclinationem habet, quād ad eius confirmationem; ita potest per iustum lenientiam priuari fuga, quia alioquin posset vitam suam conferuisse. At venius est, huiusmodi lenientia esse iniquam, ac proinde illi non obtineperiendum, quod intolerabile sit, & propensioni huiusmodi repugnat, reum cogere, ut aliquid agat, quod ad mortales sibi inferendam cooperetur; quiam postdam, ut illam ab alio illata patiatur, quandoque fugam nequit sibi conculera. Et ita censent Sayt. c. 18. num. 9. Manuel Rodriguez. de ord. i. a.

g. 6. art. 4. circa solut. ad 2. vers. an vero simul. Aragon. 2. 2. 9. 69. art. 4. circa 2. argum. D. Thom. vers. ad secundum respondet. & ibi Salón contra secundam conclus. 1. Ludouic. Lopez 1. part. instrutor. c. 66. Vazquez 1. 2. quæst. 9. 6. art. 5. dispu. 17. 4. c. 1. num. 10. Leonard. lib. 2. de inf. cap. 31. dub. 5. num. 3.

16 Nonò deducitur, quid dicendum sit de religioso tristis damno. Bañez 2. 2. quæst. 69. art. 4. post 5. conclus. 1. religiosum durissime pena subeunda damnatum posse fugere, non ut vagetur, sed ut superiore, aut Pontificem aeat veniam petitur: & ita cum tiremum pena grauissima sit, dicendum est iuxta eius sententiam, posse fugere. Dicitur fundatum quod ex ipso retulimus num. 1. Ceterum nullatenus credo licere ei fugam, quando iuste damnatus esset ob rationes eo num. 1. traditas. Item, qui etiam secularibus hinc pœna damnatis negant licitam esse fugam. Nauar. comment. 4. de regular. num. 6. 4. coroll. 1. Valent. 2. 2. dispu. 5. quæst. 13. punct. 4. colum. 4. ad 4. Nauar. lib. de refut. c. 1. in nou. edit. in 3. part. dub. 4. num. 18. initio. iunct. num. 18. in solut. ad 2. Sayr. clau. reg. 1. b. 2. c. 8. num. 8. Vazquez 1. 2. quæst. 9. 6. art. 5. dispu. 17. 4. c. 1. num. 7. limitans num. 10. vt non teneantur redire, si iam absunt extra regnum Principis ferent sententiam. Duci: utique, quia etis pœna hac sit veluti perpetuò mori; est tamen quoddam veluti mori confitens non in sola passione, sed etiam in actione illorum hominum: subent enim iti mori, ac proinde fugiendo omittent actum iuste eis præceptum. Et quamvis respectu secularium probabilios cencim licere ei fugam, quia hoc genus pœna est veluti quedam perpetua mors. I. penit. ff. de regul. iuris. nec videntur damnari, vt sponte ibi maneat, sed enim durissimum esset, sed ut patienter ferant ibi derineri: sicut dum quis verbius damnatur. Et ideo hanc partem sustinent Cordub. sum. quæst. 19. dub. 1. Ludouic. Lopez 1. part. instrutor. c. 1. 5. col. 1. 5. et hic quoque. Bañez 1. art. 4. conclus. 5. & ibi Salón contra 2. conclus. 4. Petr. de Ledes. 2. tom. summ. art. 8. c. 2. 4. fol. 78. colum. 2. Leonard. lib. 2. de inf. c. 1. dub. 5. num. 39. quamvis inquam in secularibus hoc probabilius censem: at religiosi nullo modo concederem, quia non eadem fugienda libertate qua seculares gaudent, vt diximus num. 1.

17 Vlmiò deducitur intellectus ad Tridentinum sef. 25. de regularib. c. 4. vbi interdictus religiosi recessus a suis conuentibus absque superioris licentia, etiam praetextu superiores suos adeundi, nisi ab eis vocati fuerint. Non enim id decreui intelligendum est de religiosis a superiori iniquè vexatis, qui nullo alio remedio sua vexationi confuleri possunt, quam fugiendo ad superiores, quod grauamen auferant; nam licentiam petiunt iuste de negabat superior immediatus, aut inferior iuste timerem licentiam petere: sed intelligendum est de religiosis qui absque causa huius iniqui grauaminis sic fugiunt. Quippe non est credendum religiosis his adimitam iustum defensionem iure naturali concessam. Item quia, vt optimè tradunt Bald. c. ad nostram. num. 4. de ap. pellat. & ibi Decius in nou. edit. num. 2. religioso iniqui grauato licita est ad superiori fuga. Et ita docent Nauar. comment. 2. de regular. num. 61. & comment. 5. n. 1. ad 4. Anton. Cucus lib. 3. institution. maior. iii. 1. num. 10. Emmanuel Sá sum. verb. religio. num. 71. Azor. tom. 3. institut. moral. lib. 1. c. n. quæst. 7. Manuel Rodriguez. qq. regular. som. 1. quæst. 30. art. 3. & de ordin. iudicat. c. 13. num. 4. fin. & tom. 1. summa. 45. num. 1. Sayr. clau. reg. lib. 1. 2. 17. num. 40. Quod intellige verum, quando certò, & euidenter confaret, religiosum a suo superiori iniquè vexari, nec aliud remedium habere, nisi a suo monasterio recedens superiori aeat, ut possumus caput illum tueri, quatenus ius naturale concedit, & non alterius, vt bene docet Azor ea q. 7. & 8. Item intellige, nisi ab hac fuga scandalum, ac in religione perturbatio sequetur, sic Manuel Rodriguez. 10. c. 43. num. 1. tom. 1. summ. Quod limitandum censeo, quando

scandalum, & perturbatio tanti momenti essent, & ita preponderarent defensionis illius religiosi, ut merito illi anteponenda essent. Atque in his foliis duobus casibus vera est sententia, quam tradit. Bañez 2. 2. quæst. 12. art. 1. dub. 1. post 6. conclus. vbi ait huiusmodi religiosos sic fugientes ad superiori peccare mortaliter.

Quare eti Tridentinum sef. 25. de regular. c. 4. decer. 18. na religiosos sine licentia superiorum in scriptis obtentia recedentes a suis monasteriis, posse ab ordinatis locorum tanquam sui instituti desertores puniri; id decreu non habebit locum in religiosis quos num. præced. diximus posse iuste fugere, ut superiores aedant, si fidem sufficientem huius iuste cause fugiendi; quod tunc fuga hac vacet culpa. Ita docent Nauar. comment. 3. de regular. n. 1. ad 4. Manuel Rodriguez. qq. regular. tom. 1. q. 30. art. 4. fine. Sayr. 20. c. 17. n. 40.

S V M M A R I V M .

An apostata à religione sit attento iure communis excommunicatus: referuntur quadam sententia. n. 19.

Explicatur sententia auctoris. n. 10.

An apostata promota ad ordinem sacrum, possit in ordine sacro ministriare, & an hac censura immittitur aliqui priori censore. & quid si aliam prius incurritur. n. 21.

An possit ascendere ad superiores ordinis. n. 22.

An sublata per dispensationem priori suspensione, possit ad ordines superiores ascendere? n. 23.

An interdicatur vñs ordinis ante apostasiam, suscepit? numero 24.

An si ad filios ordines minores promoventur, possit in eis ministriare referuntur quadam sententia. n. 25.

Explicatur sententia auctoris. n. 26.

An incurrat, hanc suspensionem illicite ad alias religionem transiens, ibid., ad ordinem sacrum promovit: referuntur quadam sententia. n. 27.

Explicatur sententia auctoris. n. 28.

An apostata rediens ad religionem, possit ad omnes ordines promoverit? n. 29.

Explicatur qualiter obligat quidam motu proprius Pauli IV. contra hos apostatas. n. 30.

An apostata rediens ad religionem possit eligi in Abbaties? referuntur quadam sententia. n. 31.

Explicatur sententia auctoris. n. 32.

Apostate an possint ubiquecumque a suis superioribus capi, vocato auxilio brachij secularium? n. 33.

An gaudet an privilegii religionis? & explicatur Tridentinum sef. 25. 19. de regular. & sef. 7. cap. 10. de reformat. num. 34.

An ieihi, vel existentes locis exarare ligant, gaudent eius privilegii? n. 35.

Qualiter in carceres coniungiuntur. n. 36.

Postea inuenies alia summaria.

Q Y A S T I O secunda. Quibus pœnis subdantur apostatae à religionis obedientia. Diuersa pœna numerantur. Prima est excommunicatio, quam ipso facto incurrit, ut e. 2. art. 2. clerici, vel monachi. in 6. Quia ideo ibi excommunicantur dimittentes temerè habitum sue religionis, vt periculosa euangandi occasio excommunicatione subtrahatur, vt dicitur ibi in processio. Ergo siue habitu induit, siue eo exuti, à religione defecerint, vt liberè euangelizur, incurrent; atque ita docent Glel. c. 2. ver. sp. fo. factio. clericis, vel monachis. in 6. & ibi Dominic. in princ. num. 11. Archidiac. c. Abbaties. num. 8. 18. quæst. 2. & ibi Bellamer. num. 4. Ioan. Andre. c. fin. num. 1. de apost. & ibi Anton. num. 4. Anchiar. num. 2. Cardin. num. vnic. quæst. 1. Henrie. ex parte. num. 3. de tempor. ordinandor. & ibi Bellamer. num. 3. ver. secundo dic. Rosel. verb. excommunicatio. 1. casio. 6. num. 2. part. sum. lib. 6. sit. 4. art. 3. colum. 5. ver. 6. quid de apostata. Armil. verb. apostasia. num. 1. Tabien. verb. excommunicatio. 5. casio 23. quæst. 1. num. 2. Henrique. num. 1. tom. 1. summ. Quod limitandum censeo, quando

lib. 13. de excommunic. cap. 39. num. 1. fin. & cap. 40. num. 1. Azor. rom. 1. lib. 12. inst. fin. moral. c. 17. 9. 6.

20 At dicendum est, nullatenus attento solo iure communis apostataris à religione excommunicationem incurrit ratione apostasie. Quia cap. 2. me clericis, vel monachis. in 6. soli profici dimittentes temerè habitum sue religionis excommunicatione subdantur. At hi apostatae de quibus est quæstio, licet verè sint apostatae, tamen non dimittuntur habitum sue religionis, vt superponimus. Immo ad eam excommunicationem incurrit nihil refert apostasia, sed sola temeraria habitus dimissio est eius causa, siue cum apostasia, siue ab illa contingat (vt dicimus n. 45.) Nec obstat finem eius excommunicationis esse subtrahere occasionem vagandi religiosis, quia non quamcumque occasionem huiusmodi comprehendit, sed occasionem ex habitus dimissione conligerent. Immo dum retinetur habitus, non est ea occasio; nam apostata ex habitu cognoscunt religiosi, & poterunt capi, vt siue religiosi restituantur. Nec alibi in iure canonico reperitur excommunicatione lata in apostatas; ergo illam non incurrent. Et ita docent Glel. cap. 2. verbo apostatae, de tempor. ordinandor. 6. Holtiens. sum. sit. de apostat. num. 4. Imol. cap. Deus qui. num. 2. de vit. & honest. clericor. Anan. rubr. de apostat. num. 3. & cap. 3. num. 1. codit. fr. Francise. de Plate. tract. de excommunic. 9. 9. num. 1. habetur tom. 14. tradituum. D. Anton. 3. part. ii. 24. cap. 53. fin. Asten. sum. 2. part. lib. 7. iiii. 2. art. 2. casio 36. Aragon. 2. quæst. 12. art. 1. in dubio de apostata à religione, & ibi Bañez dub. 1. post 2. conclus. Suarez 5. tom. iii. 3. part. dispu. 31. fin. 6. num. 1. Leonard. lib. 2. de iust. cap. 41. dub. 5. num. 10. 9. Manuel Rodriguez. 1. tom. sum. in 2. edit. cap. 4. 3. num. 1. fin. Idem aperte significant Abb. cap. fin. num. 2. de apostasia. Angel. verb. apostolia. num. 6. & ibi Sylvest. quæst. 8. fin. num. 11. Tabien. quæst. 12. num. 15. vbi dicunt posse Episcopum dispensare cum hi apostatis ad ordines minores durante apostasia promotis, nisi esten quoque excommunicationis. Idem clare etiam indicat Franc. ex cap. 2. in princ. num. 7. & Caet. sum. verb. apostasia. initio. vbi dicunt apostatas propter habitus dimissionem incurre excommunicationem; sentiant ergo non incurre ob solam apostasiam. Dixi autem, iure communis, nam per varia religionum priuilegia excommunicationem incurruunt, vt per priuilegia Societatis Iesu v diximus n. 11.

21 Secunda apostatarum à religione pœna est, vt si durante apostasia ordinem sacram recipient, non possint in ordine suscepto ministriare, quantumlibet potest debeat penitentia ducti ad religionem prædictam. Quamvis enim prædictum. cap. fin. de apostata. suspensionem hanc ordinis suscepti tantum videatur statuere, quando apostata ad aliquem sacram ordinem promovetur: at mens eius textus minimè fuit restringere suspensionem hanc ad ordinem sacram, sed facultatem tantum dispensandi; ita vt sensus sit, quemcumque ordinem recipiat apostata, caret eius executione. At si sunt ordines minores, poterit Episcopus dispensare in eorum vbi. Si autem ordo recipiat, ita sentiant Archidiac. cap. salveritimum. in fin. 1. quæst. 7. & ibi Bellamer. fin. Ioan. Andre. ex cap. fin. num. 1. & ibi Hoffiens. statim in princ. Anton. n. 3. & 4. Anchiar. num. 1. & 2. Abb. num. 2. Cardinal. num. vnic. quæst. 1. Anan. n. 1. Henric. cap. ex pari. num. 4. de tempor. ordinandor. & ibi Bellamer. num. 2. vñs secundo dic. Asten. 2. part. sum. lib. 6. fin. 4. art. 1. col. 5. ver. sed quid de apostata. Angel. verb. apostasia. num. 6. & ibi Sylvest. quæst. 8. fin. num. 11. Tabien. quæst. 12. num. 15. vbi dicunt posse Episcopum dispensare cum hi apostatis in alia censura innodati essent, vt excommunicatione ob religionem priuilegia, vel ob habitus dimissionem, vel alia quamvis censura, non in solam hanc suspensionem incurrent, sed in irregularitate quoque recipiendo ordinem illum sacram cum ea, per cap. c. iiii. illorū, de sentent. excommunic. Quippe due ha pœna non repugnant, vt altera alteram excludat, nec altera in alteram commutatur: & ita incurrent hanc suspensionem, esti absoluti ab ea excommunicatione, vel censura, nondum tamen deposita apostasia, ad ordinem sacram promouerentur; que bene docet Suar. 5. tom. 5. part. disp. 31. fin. 6. num. 1.

22 Hinc primò deducitur, huic apostatae recipienti ordinem sacram in apostasia, non esse integrum ascende ad superiores ordines; esti quidam, quos tacito nomine refert Ioan. Andre. statim allegandus, contradicunt. Ducunturque, eo quod in illo cap. fin. solus vbius ordinis eius in apostasia recepti interdicuntur; & cum

textus penalis sit, non est extendendus ad interdictum ordinis superioris recipiendi. At dicendum est, hunc quoque alcenfum consequenter interdicti ex regula tradita cap. c. iiii. illorū, de sentent. excommunic. ibi sententia maiora intelligantur illis prohibita, quibus ut vetita sunt minoria. At minus est posse vti ordine suscepito, quam posse ad superiores ascendere. Et ita docent relato Boatio Ioan. Andre. ex cap. fin. num. 1. & ibi Anton. num. vñm. Cardin. fin. Anchiar. num. 2. Abb. num. 2. Anan. statim in princ. Henric. cap. ex pari. num. 3. & ibi Bellamer. num. 2. ver. secundo dic. de tempor. ordinandor. Tabien. verb. apostasia. quæst. 12. num. 15. & ibi Armill. num. 12. Suar. 5. tom. 3. part. disp. 31. fin. 6. num. 3.

Secundò deducitur, dispensatio Pontificis cum 23 apostata hoc, vt in ordine sacro suscepito in apostasia, ministrat, exeti quoque, vt possit ad superiores ascendere. Atque ita docent Anton. & Anan. n. præcedent. relati, quamvis aliquantulum trepidant, subdant enim, nisi dicunt dispensationem tanquam odiosam non esse, sed quod contingat in hoc casu. Nam promonit ad ordinem sacram durante apostasia, non erat per se impedimentum, sed ad solum principale; & quia circa principale impeditus erat, consequenter quoque erat circa accessorium. Tunc enim remoto defectu principali per dispensationem, cessabit quoque consequenter defectus accessorius, vt probauimus lib. 8. de matrim. dispu. 1. num. 23. quod contingit in hoc casu. Nam promonit ad ordinem sacram durante apostasia, non erat per se primò impedimentum, ne ascenderet ad ordines superiores: sed consequenter & accessoriè ratione impeditum vbi ordinis sic suscepti (vt diximus n. prædict.) Ergo sublatu per dispensationem illo impedimento, & conceudo ordinis illius vbi, cessat quoque impedimentum ascendi ad ordines superiores.

Tertiò deducitur, non interdicti ordinis cuiusque 24 ante apostasiam suscepti vbi. Quia ex cap. fin. solius ordinis sacri in apostasia suscepti vbi vertatur; & ita docet Suar. statut. n. 22. fine.

Quarto deducitur, quid in ea difficultate censendum sit, an si apostata durante apostasia recipiat ordines minores, suspensionem hanc incurrit: Frequentissima sententia id affirmat dicens, hunc apostatam ordinem sacram recipient, non recipere ordinum excommunicationem. Quamvis enim prædictum. cap. fin. de apostata. suspensionem hanc ordinis suscepti tantum videatur statuere, quando apostata ad aliquem sacram ordinem promovetur: at mens eius textus minimè fuit restringere suspensionem hanc ad ordinem sacram, sed facultatem tantum dispensandi; ita vt sensus sit, quemcumque ordinem recipiat apostata, caret eius executione. At si sunt ordines minores, poterit Episcopus dispensare in eorum vbi. Si autem ordo recipiat, ita sentiant Archidiac. cap. salveritimum. in fin. 1. quæst. 7. & ibi Bellamer. fin. Ioan. Andre. ex cap. fin. num. 1. & ibi Hoffiens. statim in princ. Anton. n. 3. & 4. Anchiar. num. 1. & 2. Abb. num. 2. Cardinal. num. vnic. quæst. 1. Anan. n. 1. Henric. cap. ex pari. num. 4. de tempor. ordinandor. & ibi Bellamer. num. 2. vñs secundo dic. Asten. 2. part. sum. lib. 6. fin. 4. art. 1. col. 5. ver. sed quid de apostata. Angel. verb. apostasia. num. 6. & ibi Sylvest. quæst. 8. fin. num. 11. Tabien. quæst. 12. num. 15. vbi dicunt posse Episcopum dispensare cum hi apostatis in alia censura innodati essent, vt excommunicatione, vel censura, nondum tamen deposita apostasia, ad ordinem sacram promouerentur; que bene docet Suar. 5. tom. 5. part. disp. 31. fin. 6. num. 1.

col. 4. vers. apostatae à religione. Sylvest. verb. ordo. 5. q. 6. fine. Maiol. lib. 5. de irreg. cap. 3. 4. num. 1. Henr. lib. 13. de excommunicatio. cap. 39. num. 1. fin. & cap. 40. num. 1. fin. vbi dicunt hunc irregularis; & id dicit Henr. que ratione excommunicationis per hos apostatas contrahit: & Azor. lib. 12. in libro moral. cap. 17. quæst. 5. ait, cum in cap. 2. me clerici, vel monachi. in 6. excommunicato irrogetur religio. si habitus temere dimittentibus, ac proinde etiam quibuscumque apostatis à religione, inde fieri, ut si i religiosi ordinem ecclæsticam, etiam minorem suscipiant, suspensionem, irregularitatēne contraheant; quamvis in texu dicitur. cap. fin. de apostata. ante sextum Decretalium edito, solum fermo sit de apostatis ad ordinem sacram promotis. Immo dicunt aliqui ex his Doctribus, nec hodie posse Episcopum dispensare cum apostata promoto ad ordines minores, sed seruandum esse quod statuit cap. cxi. illorum, de sententiæ excommunicati, qui hodie hi apostata sunt excommunicati. cap. 2. ne clerici, vel monachi. in 6. & sic recipiunt ordines illos in excommunicatione. Sic Ioann. Andre. Anton. Cardinal. eo. cap. fin. proximè citati. Henric. & Bellamer. eo. cap. ex part. Asten. Armil. proximè allegati. Sed melius dixerunt Abbas eo. cap. fin. num. 2. Anan. ibi. num. 1. Sylvest. eo. verb. apostata. Angel. Tabien. proximè allegati, non posse Episcopum cum his apostatis ad ordines minores promotis dispensare, sed seruandum esse quod tradidit dñs cap. cxi. illorum, quando vltra apostatas incident in excommunicationem. cap. 2. ne clerici, vel monachi. in 6. eo quod habitus dimittit. Addunt Angel. & Sylvest. ibi. casu, que posse Episcopus dispensare, id intelligendum est, quando religiosus est exemplus, ac proinde subiectus Episcopi iurisdictioni; quia vt probuimus n. 20. o. folia apostata abesse habitus dimissione, non incurrit illa excommunicatione. Sed idem dicendum est, si ob religionis prærogativa, vel ob aliam causam, in excommunicationem, aliamve sententiam incident. Sed hoc extra rem praefensem est, tantum enim agimus de pénis ob solam apostatas incurris.

26 At probabilitate reputo, apostatam, si aliam censuram non incurrit, minimè interdicti promouere ad ordines minores: quare si ad illos promoueatur, recipiet eorum executionem, quia eo. cap. fin. de apostata. solūm est fermo de apostatis recipientibus ordinem sacram, siquiclibet solus ordinis illius interdictum, ac dispensatio Pontificis referatur; & abque textu & efficacitate dicuntur, recipientibus ordinem minorem interdictum quoque illius vñus, sed non cum predicta referuntur, quia textus id non dicit: nec alij textus, quos adducunt D. Antonin. Sylvest. & Maiol. id probant, cap. penit. & cap. distinc. 50. quia prior textus non de apostatis, sed de agentibus publicam pœnitentiam tractat. Posterior autem, eti si apostatis agat sic dicunt, quos ad clericale officium non admittit subveniunt, non continent sententiam latam, sed ferendam, cum solūm inbeat hos ad ordines non promouendos: non autem interdit vñus ordinis, si promoueantur. Adeo etiam, eun textum esse desumptum ex Concilio Arelatensi II cap. 5. quod cum prouinciale sit, irregularitatem inducere nequit. Et ideo hanc sententiam sustinet Suar. 5. tom. in 3. part. dispu. 2. 1. scđ. 6. num. 2.

27 Quinto deducitur, quid dicendum sit de religioso transiente contra iuris ordinem ad alium ordinem latiorem, an si recipiat in eo transitu perseverans ordinem factum, incurrit hanc illius vñus suspensionem: Et quidem Doctores afferentes hunc esse verè apostatas, quos allegauimus n. 7. dicent subiecte hunc incurritem hanc suspensionem, & tenet Suar. ibi allegatus; & hunc incurritem tenet etiam Glos. cap. ex part. verb. brevi de tempore. ordinari. & ibi Henric. num. 6. Bellamer. num. 3. vers. quæst. 5. Subdunt tamen hi duo, posse Episcopum in hac suspensione dispensare, eo quod non si

recepimus ordo ille in vera apostasia, cum hic non sit verè apostata. Alij autem sic distinguunt; si occulitus sit transitus, nullam suspensionem incurrit, seclusi si publicus. Ita docent Innocent. eo. cap. ex parte. fin. & ibi. Ioan. Andre. fin. Hofftien. fin. Anton. fin. Cardin. n. 20. et opposit. 1. Abb. fin. Maiol. lib. 2. de irregul. cap. 1. num. 15. subdunt Anton. & Abb. posse religiosis Abbatem in hoc casu dispensare.

At verius reputo, hunc nulla censura affici, quod 28 textus d. cap. fin. de apostata. expresſe cam suspensionem statuat religiosis recipientibus ordinem in apostasia: at hic non recipit in apostasia, cum verè apostata non sit. Item pro hac parte facit cap. ex part. de tempor. ordinari. vbi rogatus Pontifex de quadam monacho conuentus Cariloceli, qui ad nigros monachos transferat, & ad fæderiorum ascenderat, respondit, ei liberè permittendum fæderiori vñus, nisi aliud impedimentum obstat; quamvis hic textus non plenè hanc partem probet, quia transitus illi videtur à minus stricta ad strictere religionem. Et hanc sententiam tenet Glos. in eo. cap. fin. Hofftien. sum. tit. de apostata. num. 1. Asten. 2. part. sum. lib. 6. iii. 4. art. 3. col. 5. vers. sed quid de apostata. Sayr. de censur. lib. 12. cap. 13. num. 16. Azor. lib. 12. in libro moral. cap. 17. quæst. 5.

Vitim dederunt, apostatam à religione posse de- 29 posita apostata, & post reditum ad suam religionem, ad omnes ordines promoueri, & in eis se suscepti ministrare, quia textus eo. cap. fin. de apostata. solūm ordinis facri vñus in apostata recepti interdicunt, eti post suscepitionem apostata ille ad canam mentrem rediens amplectetur suam religionem. At hic nullum ordinem facrum durante apostata recipit. Ergo in hoc non habet locum decisio illius textus. Et ita docent Innocent. eo. cap. fin. num. 20. & ibi Ioan. Andre. num. 1. Hofftien. stat. in princ. Anton. num. 20. Cardin. num. 20. quæst. 2. Anch. num. 3. idem Innocent. cap. in telleximus, in fin. de etat. & qualit. & ibi Hofftien. num. penit. Ioann. Andre. num. 20. Anton. num. 9. Cardin. num. 20. opposit. 2. Bellamer. num. 2. opposit. 4. & cap. ex part. num. 3. de tempor. ordinari. & ibi Henric. num. 2. Suar. 5. tom. in 3. part. dispu. 2. scđ. 6. num. 5.

Sed dicit hucusque de his apostatis obstat fortiter 30 motus proprius Pauli I V. cuius meminimus n. 10. vbi huius apostata à religione suspendit in perpetuum ab omni cuiuscumque ordinis ecclæsticæ executione, & ab omni gradu, ab omnib[us]que beneficiis obtentis, & eorum fructibus, & eos reddit in habiles ad quoque gradus, & quemcumque beneficia in posterum obtinenda. Sed existimo hunc motum proprium tene- cipit non esse, & ita non habere vim obligandi. Duxit, quia Maiol. Henric. Sayr. quos in hac apostatarum suspensione allegauimus, cum sint auctores neoterici, nullam de hoc motu proprio mentionem fecerit, quasi nulla ipsius exacta memoria aut receptio. Et si illius meminire Nauarr. & Manuel. vt n. 10. retulimus, id tantum fuit ad probandum ipsum non agere de fugitiis à religione, sed de solis apostatis: & motum proprium Pij V. quem ipsi dixere esse editum ad confirmationem predicti motus proprii Pauli IV. fatetur idemmet Manuel. 1. tom. sum. cap. 6. num. 7. fin. vñus recepimus non esse.

Tertia apostatarum à religione pena est, vt & post- 31 quā ad meliorem vitæ frugem, & ad pristinam religione se recuperint, & bona opinione extirperint, nequeant in Abbates, seu superiores religionis eligi. Ita docent Laurent. Iacob. & Pet. quos refert, & sequitur Archidiac. cap. 2. num. 1. ne clerici, vel monachi. in 6. & cap. legi. num. 1. 16. quæst. 1. & ibi Bellamer. paulo post princ. D. Anton. 3. part. tit. 24. cap. 53. Sylvest. verb. excommunicatio. 9. cap. 3. 4. num. 52. notab. 1. Immo Iacob. & Petri. (vt refert non improbans Archidiac. eo. cap. 2. num. 1.) dicunt hos, si eligantur, teneri resignare, vt conscientiam suam

saluent. Probat Archidiac. ex cap. perpetua de 200. vbi electus in Episcopum, vto. religionis à se antea emiso nondum impletu, cogitur regnare. Ergo à fortiori professus, qui somel religionem apostatando defuerit, ut pote qui grauit peccata.

32 At omnino neganda est hæc pena, descendūque est iure eligi postic, quod nullum sit ius cam pœnam infligens, & abs re penitus sit textus cap. perpetua. ut voto, cui oppositi immunitur, omni id decimus ibi sit non ratioe culpa præterita, sed adhuc pendens, eo quod adhuc illud religionis votum nondum impletum obli- gabat. Et ideo hanc partem sustinent lacitum Oldrad. rito. cœl. 202. Ioan. Andre. additione Speculator. ut cle- ricis, vel monachi. §. 20. litter. E. Anch. cap. 2. num. 1. ne clerici, vel monachi. in 6. & ibi Probos additione Admon. num. 7. fin. Dominic. sibi. 5. Doctores. num. 4. Frane. ibi. in princ. n. 7. Azor. lib. 12. in libro moral. cap. 17. quæst. 5. vñus, quod bene limitat Franc. nisi ille apostata aliunde irre- gularitatem incurrit, ut quia cum aliunde est excommunicatus, celebraret. Sed limitatio non est ad rem, quia de penit. quæ ratione folius apostatae incur- ruitur est fermo nunc.

33 Quarta apostatarum à religione pena est, vt monachi apostata, vel fugitiui possint vñique & extra territorium apprehendi a sui superiori; quam latè probat Nauarr. commentarij. 3. de regular. num. 50. Manuel. 9. regu- lar. tom. 1. quæst. 50. art. 6. qui varia religionum priuilegia refert, in quibus non tantum hoc permittitur, sed inuocatu quoque auxilium brachij secularis ad eos ap- prehendendos: & Pius V. in Bulla Societatis concilia concessit Proposito Generali, & aliis superioribus Societatis, vt possint recedentes ab ea post bienni voto, vñcimque sine, sine in feculo, sine in alia religione, inuocato auxilio brachij secularis, summari & sine figura iudicij reuocare, capere, & incarcerated, ac debitæ pœna subiecte: cuius fit mentio in compendio priuilegiorum eius, verb. apostatae. §. 5. & ibi Pater noster Generalis concedit hanc facultatem omnibus superioribus contra apostatas vagantes in feculo. Si vero fint in alia religione, folis Provincialibus cam concedit: & ibi. §. 6. habetur id foli superiores Societatis IESV, eti hi apostata in Romana Curia inuenientur ex priuilegio Carmelitis concessio.

34 Quinta apostatarum pœna est, vt non gaudente religionis priuilegiis. Sic afferit dicens de hoc non esse dubium Horatius Mandos. de priuilegiis ad instar. gloss. 3. num. 10. & probat ex decreto Trident. sess. 2. de regular. cap. 19. ibi. Quod si ante habitus pœna dimissio, tanquam apostata puniatur interim vero nullo priuilegio sue religionis inuenit. Sed aduerte, Tridentinum non de quibuscumque apostatis loqui, sed de his qui recidunt à religione habitum dimittentes, prætententes professionem esse nullam. Vnde cum si pœnae hoc decretum, non est ad alios apostatas, in quibus haec conditions non concurrit, & tamen in aliis, & cum loquatur per verbū futuri, non inuenit, exiguit sententia Iudicis, vt ea pœna incurritur. Verbum enim futuri non importat sententiam latam, sed ferendam, vt contra multos à se relatios tenet Tiraquell. alios multos referens l. s. om- quam. verb. reuocatur. num. 152. & tribus sequentibus. C. do- reuoc. donation. Couraru. cap. 5. heredit. num. 10. de res- mon. Azbed. lib. 7. recopila. tit. 3. l. 4. num. 9. Molin. tom. 1. de iust. dispu. 88. col. 5. l. 1. in iust. vbi ex hac doctrina inferit, legem Lusitanam statuente in pœna vt contractus sit nullus, exigere sententiam Iudicis, eo quod in ea apponatur verbū futuri; & in similibus terminis eiusdem Trident. tenet Nauarr. lib. 1. Conf. tit. de tem- por. ordinari. 1. edit. 100 conf. 19. in 2. 100 conf. 27. Nam cum Tridentinum sess. 7. de reformat. cap. 10. statut. vt initiati cum dimissori Capituli Sede vacante intra vacationis annum, amittant priuilegia clericalia, his verbis: nullo priuilegio clericali presertim in criminalibus

gaudent, ait Nauarr. ibi exigi Iudicis sententiam, quis gaudent, est verbū futuri. Quod si opponas, hanc esse pœnam priuatiuam ad sui executionē nulla actione indigentem, nec priuatiuam bonis propriis iure peculiari ab aliquo possibili, sed bonis communibus, quorum Ecclesia est dispensatrix; in quibus casibus multi dicunt non exigi Iudicis sententiam ad pœnam incurreret; non inquit, obstat, quia neutrum sufficeret, vt pœna absque sententia Iudicis incurritur, probamus lib. 9. de matrim. dij. 30. n. 1.

Immo nec recedenter licet à monasterio gaudere 35 cius exemptione, sustinet Federic. conf. 19. & Ioan. de Ligna. Clem. ne agro de stat. monach. vt eos refert Mand. ex gloss. 3. num. 9. quia priuilegium non ratione sui, sed ratione monasterij ipso conceditur. Sed iure optimo cum Cardinali per ipsum relato, limitat hoc Mand. in. 1. vñ intelligatur quando ei speciali monasterio priuilegium concessum esset. Nam si toti religioni, gaudet illo qui extra religionem licet est, nec ad aliud migrat. Secus ait n. 8. de cœlis; quia ille adhuc est sub illius religionis obedientia, sub qua non sunt cœli.

Vtima pœna est flatuta cap. nobis de apostata. vbi pra- 36 cipit, vt hi apostatae in carcere derrudantur, si ini- nis, vel blanditiis induci nequeant, vt abiectione habi- tum iterum sumant, & ibi durè affligantur, vt solummodo vita libi misera reseruerit, donec à suo crimine resipescentes ad sanam mentem redeant.

S V M M A R I V M.

Triplex excommunicatio infigitur cap. 2. ne clerici, vel mona- chii. in 6. n. 37.

Explicatur conditions petite, ut religiosi habuum dimittentes incurrit excommunicationem. n. 38.

An ad id desideretur, ut simul audiant Physicam, vel leges? num. 19.

An verbum, temere, in eo textu possumus debeat intelligi cum omni proprietate. n. 40.

Quem dicamus temeraria habitus dimissio. n. 41.

Quæ ignorancia excessit à temeraria legis transgressione. Re- ferunt quædam sententia. n. 42.

Explicatur sententia autoris, & an opus sit operari ex legis contemptu. n. 43.

An dicatur temeraria transgressor, qui dum dubitaret, non approbus diligenter, vt certior de lege ficeret? n. 44.

An si sit ad hanc excommunicationem apostata à religione abque habitus dimissione, vel habitus dimissio abque apo- stata? n. 45.

An fugitiui à religione non dimissu habitus illam incurritur? num. 46.

An religiosi per sententiam habitu spoliatus, ac carceri per- petuo damnatus, fugiens abque habitu incurrit ad hanc ex- communicationem? n. 47.

An exigatur ad eam perpetua habitus dimissio? n. 48.

Requiritur ad eam ea habitus dimissio, que morali modo lo- quendu talis dicunt; & an religiosus tenetur semper ha- bitum deferre? n. 49.

An simil. cum habitus dimissione exigatur alterius habitus assumpcio? refertur quædam sententia. n. 50.

Explicatur sententia autoris. n. 51.

An sufficiat alius pars habitus dimissio? n. 52.

Quid si retenu habitu nouiorum, deposit professa habitum professorum? n. 53.

An ad diuidendum, an omisso habitus ad breue tempus subiectiori huius excommunicationis, speculanda sit intentio di- mittentis, & ita incurrit, si intentio suis die dimittendi, est immuno proprie bressi dixerit. 54.

Quando breui datur ab easam apparentem, vt ad curren- dum, salutandum, celebrandum festum amici, an incurritur? num. 55.

Quid ex causa turpi, vt ad peccandum cum maiori volup- tate? num. 56.

Liber VI. Caput VIII.

Quid si ut quis abeat incognitus ad peccandum? n. 57.
Quid de dimissione habuit ad scelus perperandum? n. 58.
An desideretur vna cum habitu dimissione euangelio extra monasterium absque licentia? referunt duplex sententia, num. 59.
Explicatur sententia auctoris: & quid quando religiosus ille habitus dimiso se occulit? n. 60. & 61.
An occultatus habitus sive religionis absque causa insta, incurat referunt quedam sententia. n. 62.
Explicatur sententia auctoris. n. 63.
Quid si habitum professorum celestis habitu noniorum? n. 64.
Quid si habitus alterius religionis assumat eam non ingrediendos? n. 65.
Quid si sit causâ alienius obsequij exhibendi ei religioni? num. 66.
Quid si cum ingrediendo contra iuris referunt quedam sententia. n. 67.
Explicatur sententia auctoris. n. 68.
Quid si deponat, ut nocte abeat causa iniurandi alienius amici? n. 69.
An professus Societatis Iesu v. habitum deponens incorratur? num. 70.
Quid de religioso creato Episcopo, Cardinali, vel parocho? remissio. n. 71.
Postea inuenies alia summaria.

37. **Q**UADRUPLEX tercia. Quibus peccatis subiacent fugitiui à religione; de qua te extat textus cap. 2. ne clericis, vel monachis. in 6. Vbi primò excommunicantur religiosi professi habitum religionis sive in scholis, vel aliis temere dimitentes. Secundò, iudicent professi accedentes ad quævis studia, nisi à suo Prelato cum consilio sui conuentus, vel maioris partis eiusdem sit primitus licentia sibi concessa. Tertiò, excommunicantur Doctores, sive Magistri qui religiosis habitu dimisso leges, vel Physicam audientes scienter docere, aut in scholis suis presumptim retinere. Cuus triplicis excommunicationis absolutio nulli ibi reseruatur. De qua triplici excommunicatione scorum agendum est.

38. **P**rima ergo excommunicatione est contra religiosos habitum sive religionis temere dimitentes in scholis, vel alibi à religioso professo. Quadruplex conditione requiritur ad hanc excommunicationem contrahendam. Prima est, dimissio habitus facta in scholis, vel aliis à religioso professo. Secunda, ut habitus illi sit temeraria. Tertia, ut talis sit dimissio, que attentis circumstantiis sit apta ad periculoso vagandum. Tres priores conditions explesse affiguntur eo. cap. 2. Quarta autem colligitur ex decisio- nis illius ratione, quam idem textus in suo proemio assignat, ibi: ut periculosa religionis euangelio materia subtraheatur: & eam tradunt Caiet. summ. verb. excommunicatio. cap. 6. Palairell. priuilegio Minim. cap. 34. Valent. 2.2. dis- fusi. 1. g. 1. punit. 1. ad finem. Bañez 2.2. q. 12. art. 1. vbi de apostolico.

39. Postquam quispiam existimare requireti aliam quintam conditionem, nempe, ut iij religiosi temere habitum dimitentes adeant auditum Physicianam, vel leges, sine superioris licentia cum consilio conuentus, vel maioris partis, & posset inniti verbis textus eo. cap. 2. nam postquam interdixerat hanc temerariam habitus dimissionem, & aditum ad studia huc absque prædicta licentia, addit hæc; si quis horum temerarius violator extiterit, excommunicationis incurra sententiam. Quare cum solidum dixerit in plurali, violator horum; nec horum violator sit, qui alterum ex his violat, videatur utriusque violatio petita ad hanc excommunicationem incurrandam. Ceterum ea conditione non est necessaria, sed fatis est alterius partis exillis violatio. Quod explesse docent omnes auctores deinceps allegandi, qui tanquam duplē excommunicationem utramque referrunt, ac explicant. Et ideo ea pars, violator horum, debet

explicari disputatione; & ita explicant Gloss. eo cap. 2. verb. horum. & ibi Archidac. num. 6. fin. & D. Antonin. 3. part. tit. 2. 4. cap. 53. fin. Suar. 1. tom. in 3. pari. disputation. 23. feb. 4. num. 25. Quamuis non definit aliqui, quos tacito nomine refert Anton. cap. Deus qui. num. 1. de vit. & ho- nest. clericor. dicentes requireti quoque, ut iij religiosi prædicta studi absque licentia adest, ut hac censura li- gentur.

At illa conditio, ut temeraria sit habitus dimis- 40 sio, est cum tota verbi proprietate accipienda, ut recte docent loquentes de omni canone infingente excommunicationem, vel aliam penam, Caiet. 1.2. quæst. 5. 3. art. 3. circa solut. ad 2. eo quod in materia penali, vptote restringenda, amplectenda sit proprietas verborum penam restringens: & loquens de excommunicatione huius textus, docet id Suar. 1. tom. in 3. pari. dispu- tation. 23. feb. 4. num. 27. Quia bis repetitur in eo textu, initio enim dicitur, temere habitus dimisso; & paulo inferius, si quæ horum temerarius violator extiterit. Nam (ut n. 10. diximus alii citatis) repetitio eiusdem verbi in codem canone grande mysterium continet.

Dicitur autem temeraria habitus dimisso, quando absque causa sit, secus si ex iusta causa; ut si religiosus per loca Turcarum, aut hereticorum, aut aliorum religiosi habitus hostium transiit. & oportaret ad te tuendum habitus dimittere: vel ex alia iusta cau- sa. Et ita docent Gloss. eo cap. 2. verb. temere. & ibi Dominic. in princ. num. 9. Franc. in princ. num. 7. Monach. cap. 1. de sententia excommunicatio. in 6. num. 12. & vniuersi Doctores citandis. Nec requiritur causa omnino iusta & sufficiens ad liberandam à culpa habitus dimissionem: sed fatis est, ut causa sit apprensiva, nec omnino à culpa excusans ob ignorantiam culpabilem, vel ob imprudentem timorem, vbi iusta timoris causa debeat. Quamuis enim tunc sit malus habitus dimisso; at non ex temeritate, sed ex causa apparenti procedit. Atque ita bene docet Suar. ea feb. 4. n. 27. & 29.

Sed dubium est, qualis ignorantiæ excusat, ne dica- 42 tur temeraria transgessio. Nam aliqui videtur cen- serre foliam ignorantiam inculpabilem, seu inuincibilem ab hac temeritate excusat. Ita videtur sentire Gloss. cap. 1. verb. temerarius. de sent. excommunicatio. in 6. & ibi Dominic. 5. si quis. num. 10. Franc. cap. 2. in princ. num. 4. 3. dericte, et monach. aiunt enim non exigil dolum, sed fati esse negligientiam, facitatem, seu leuitatem. Glos- saque addit, secus esse si non adfuit culpa. At in omni ignorantia culpabili reperitur negligientia; & clarissim id docet Nauart. sum. cap. 27. num. 28. vbi relatis Angelo, & Gabriele, dicentibus non incurriri excommunicationem latam. cap. 3. de sententia excommunicatio. in 6. quando is canon violatur ex ignorantia, eo quod textus petat temerariam violationem, ait id esse verum quando ignorantiæ est iusta.

Ceterum dicendum est, excusat ignorantiam, esti 43 crassâ sit, & supina, quia hæc dictio, temere. idem quod scienter, ut docent optimè Cardinals. clement. 2. p. quis. notab. 1. de stat. monach. & ibi Anch. num. 15. Suar. 5. tom. in 3. pari. dispu. 4. feb. 10. num. 3. qui adit, esse etiam idem quod consilium, & præsumendo. Nec minorem energiam habet, quam præsumere, ut docet idem Suar. ibi. disputation. 23. feb. 4. num. 29. At quando canon puniit scientier facientes, aut præsumuentem aliquid facere, excusat ignorantia crassâ, & supina, ut latè probauimus lib. 9. de matrim. dispu. 12. num. 36. & dupli sequent. Immo temere, importat propriè aliquid facere cum contemptu legis, atque adeò ex ea superbia radice prouenit, qui respulit subeffici regule, ut optimè docent D. Thom. 2.2. quæst. 15. art. 3. ad 2. & circa illam Caiet. & Suarez ea. feb. 4. num. 3. vbi bene explicat contemptum hunc petrum ad temerariam transgressionem, non esse formalem legis contemptum, sed voluntatem dimittendi non obstante prohibitione legis. Atque addunt

D.Thom.

Liber VI. Caput VIII.

D.Thom. & Caiet. temere aliquid fieri, plus importanter quam præcipitanter. Quidquid enim impulsu voluntatis, seu passionis, non regente ratione fit, dicitur præcipitanter fieri, non autem semper temere. Sed vita illud importat contemptum legis, quod valde notandum air Caietan. ad interpretandos canones temere aliquid facientibus plures inservent, quos de propria haec remittere intelligendo iure optimo dicit. At quod ex ignorantia crassa fit, dicitur quidem ignoranter fieri, non tam presumendo, nec cum legi contemptu. Et ideo pro hac parte sunt Monachus cap. 1. de sententia excommunicatio. in 6. num. 12. & ibi Ioann. Andre. num. 5. vbi dicunt temere fieri quod fatuus, vel stultus fit: non enim fatuus videtur fieri, quod procedit ex prædicta ignorantia. Et in propriis terminis docent Suar. 1. tom. in 3. pari. dispu. 4. feb. 10. num. 2. & alii, quos retuli lib. 9. de matrim. dispu. 32. num. 3. Secus est, quando ignorantia est effectuata, aut adeò crassa, ut effet quasi scientia, & ingens temeritas, ut alii circa probauimus eadem dispu. 32. n. 39. & 40.

Quare non approbo quod aut Suar. ea disputation. 4. feb. 10. num. 1. nempe, dici temerarium legis transgressorem, si cum fulpicionem, vel dubitationem talis legis, aut eius obligationis habeat, non adhuc aliquam diligenter ad sciendum, an ea lex sit, vel an in eo eventu obliget: quia alius temere se ponit transgressori pecunio, & si in re illam transgreditur, dicitur temerarius transgressor. Sed hoc non placet, quia quamvis ad culpam mortalem contrahendam dicatur hic sufficienter temerari ratione pecunio, cui se exponit, & dicatur non cordate, sed præcipitanter facere: at temerarias ultra precipitacionem, & imprudentiam, exigit contemptum, ut num. præced. diximus. Item quia similiiter quad mortalem legi transgressionem reputatur sciens, qui crasse, & supine ignorat: non tamem reputatur sciens, ut dicatur temerarius transgressor, ut n. præced. probauimus. Tandem, quia omnis ignorantia culpabilis supponit necessarij scientie aliquam di- binationem circa legem, & alius erit inuincibilis, ut latè probauimus lib. 1. huic tractate. 1.6. a. 7.1.

Ex declaratis conditionibus ad hanc excommunicationem incurrandam petitis deducitur primò, nihil prorsus referre apostoliam à religione ad hanc excommunicationem contrahendam: quippe textus eo. 2. folios religiosis temere habitum religionis deponentes excommunicat. Hæc autem dimissio potest contingere absque apostoliam, & è contrà potest effe apostoliam absque nequit cognosci religiosus sive religionis, tradit Suar. 5. tom. in 3. pari. dispu. 23. feb. 4. num. 27. Bañez 1.2. quæst. 12. art. 1. vbi de apostolico à religione, dub. 1. in iunctio. Azor. lib. 12. in iunctio. man. cap. 13. quæst. 5. art. 6. Manuel Rodrig. qq. re- gular. 10. m. 2. q. 7.6. art. 6.

Sed aliqua infurgunt circa huiusmodi dimissionem difficultates. Prima est, an necessaria sit alterius habitus assumptio vna cum illa dimissione ad hanc excommunicationem incurrandam? Nam non exigi assumptionem alterius habitus, sed fatis effe totus habitus propriè dimissio, vel eius fatem partis, qua dimissa nequit cognosci religiosus sive religionis, tradit Suar. 5. tom. in 3. pari. dispu. 23. feb. 4. num. 28. quia textus eo. cap. 2. non petit alterius habitum indui, sed proprium dimitti, & solo proprio dimissio, vel ea parte, qua dimissa religiosus cognosci nequeat, datur sufficiens vagandi causa; & cuis prohibitionis ratio fuit affigata in ipsius textus proemio. Huic etiam sententia fuit D. Anton. 3. pari. tit. 24. cap. 53. vbi sub disfunctione ait incurra religiosum exutum habitu proprio, aut seculari induc- tione exhibentem se conspectibus hominum.

Ceterum esti hoc sententia probabilis fit, ut proba- biliore repeto exigere quoque alterius habitus assumptionem. Duxit, quod ipse Suar. ad. feb. 4. num. 27. fateatur habitus dimissio propriè dici, quando fit mutatio in alium habitum ad se occultandum, vel incedendum eo modo. At verba huius textus penalis sunt cum tota verborum proprietate intelligenda, ut probauimus num. 3. Item quia communiter, & morali modo loquendo non datur materia vagandi dimissio proprio habitu, aut notabilis eius parte, si alius non affutatur. Nec enim nudi, aut indecenter vestiti solent communiter homines vagari. Et ad ea qua rata sunt, leges non adaptari solent. Nam ad ea. ff. de legibus. Tandem, quia Gloss. eo. cap. 2. verb. horum, & verb. sp. sc. factio. & D. Dominic. in princ. num. 11. Franc. in princ. num. 7. ap- pellant hunc religiosum apostolatum; & Gloss. ibi. verb. profesus,

Summa Th. Sanchez pars III.

M professus,